

**Силабус курсу
Стратегія екологічної політики України**

Освітній ступінь – бакалавр
Галузь знань: 10 Природничі науки
Спеціальність: 101 Екологія
Освітньо-професійна програма «Екологія»
Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 3 рік, 1 семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять: згідно розкладу
Консультації: згідно розкладу

Мова викладання: українська

Керівник курсу

Кузик Ігор Романович

Контактна інформація kuzyk@tnpu.edu.ua ; +380980572981

Опис дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Стратегія екологічної політики України» забезпечує досягнення здобувачами таких результатів навчання:

- демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами;
- знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на компоненти довкілля;
- брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами;
- уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду у сфері екології
- уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів;
- усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів;
- поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень;
- уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог природоохоронного законодавства;
- брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля;
- демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів;
- розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

Навчальний контент

№	Теми	Результати навчання
Змістовий модуль I. Теоретичні та нормативно-правові засади екологічної політики		
1.	Тема 1. Поняття, принципи та критерії оцінки екологічної політики	<p><i>Знати:</i> основні поняття та специфіку екологічної політики; класифікацію екологічної політики; принципи та критерії оцінки екологічної політики; історію розвитку екологічної політики в світі та Україні.</p> <p><i>Розуміти:</i> стратегічні і тактичні спрямування екологічної політики і ймовірні при цьому конфлікти інтересів.</p>
2.	Тема 2. Функції та ієрархія державної системи екологічного управління	<p><i>Знати:</i> структуру і функції Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України; функції територіальних органів державної служби з охорони навколишнього середовища та природокористування; завдання та функції Державної екологічної інспекції; особливості здійснення екологічного контролю у лісовому та водному господарстві.</p> <p><i>Розуміти:</i> ієрархію державної системи екологічного управління в Україні; особливості підпорядкування територіальних органів державної служби з охорони навколишнього середовища та природокористування.</p>
3.	Тема 3. Нормативно-правова база реалізації екологічної політики в Україні	<p><i>Знати:</i> структуру екологічного законодавства України; конституційні положення охорони навколишнього природного середовища; завдання законодавства про охорону навколишнього середовища; галузеві нормативно-правові і підзаконні акти що використовуються у сфері охорони та використання компонентів довкілля.</p> <p><i>Розуміти:</i> особливості екологічного законодавства України; принципи національного екологічного законодавства.</p>
4.	Тема 4. Нормативно-правова база екологічної політики країн Європейського Союзу	<p><i>Знати:</i> основні засади реалізації екологічної політики у країнах ЄС; джерела екологічного права ЄС; принципи та завдання екологічної політики ЄС.</p> <p><i>Розуміти:</i> принципи екологічної політики ЄС; поняття про горизонтальне екологічне законодавство країн ЄС; необхідність апроксимації національного екологічного законодавства з нормами та директивами ЄС.</p>
Змістовий модуль II. Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України		
5.	Тема 5. Мета, засади, принципи та інструменти державної екологічної політики	<p><i>Знати:</i> мету державної екологічної політики; основні засади та принципи національної екологічної політики; інструменти реалізації державної екологічної політики.</p> <p><i>Розуміти:</i> принципи реалізації національної екологічної політики; перспектив та напрямки розвитку національної екологічної політики.</p>
6.	Тема 6. Стратегічні цілі та завдання екологічної політики	<p><i>Знати:</i> стратегічні цілі національної екологічної політики до 2030 року.</p> <p><i>Розуміти:</i> завдання, якими передбачено реалізацію цілей національної екологічної політики до 2030 року.</p>
7.	Тема 7. Очікуванні результати та етапи реалізації державної екологічної політики	<p><i>Знати:</i> показники оцінки реалізації державної екологічної політики; етапи реалізації державної екологічної політики до 2030 року.</p> <p><i>Розуміти:</i> необхідність моніторингу та оцінки виконання показників реалізації державної екологічної політики.</p>
8.	Тема 8. Регіональна та локальна	<p><i>Знати:</i> особливості реалізації регіональної екологічної політики в Україні; теоретичні основи місцевої екополітики;</p>

	екологічна політика в Україні	структуру та механізм прийняття й реалізації обласних і місцевих екологічних програм. <i>Розуміти:</i> сучасні проблеми та перспективи розвитку екологічного управління на місцях; необхідність фахового забезпечення реалізації локальної екологічної політики у територіальних громадах та міських населених пунктах; проблеми децентралізації та екологічного менеджменту територій новостворених територіальних громад; роль неурядових громадських організацій та політичних партій в реалізації екологічної політики на місцевому, регіональному та національному рівнях.
9	Тема 9. Відповідальність за порушення природоохоронного законодавства	<i>Знати:</i> норми адміністративного та кримінального кодексів України у сфері порушення природоохоронного законодавства; порядок складання та оскарження в суді протоколу про адміністративне правопорушення в екологічній сфері; <i>Розуміти:</i> відповідальність (кримінальну та адміністративну) за порушення норм природоохоронного законодавства; процедуру застосування заходів впливу на порушення природоохоронного законодавства. <i>Вміти:</i> формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог природоохоронного законодавства.

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
K07	Здатність діяти соціально відповідально та свідом;
K09	Здатність працювати в команді
K12	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України
K17	Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства
K19	Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління
K20	Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан довкілля
K22	Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання
K24	Здатність інформувати громадськість про стан екологічної безпеки та збалансованого природокористування

Програмні результати навчання

Індекс в матриці ПРН	Програмні результати навчання
ПР01	Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами
ПР04	Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки
ПР05	Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на компоненти довкілля

ПР12	Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами
ПР13	Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду у сфері екології
ПР15	Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проектів
ПР17	Усвідомлювати відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів
ПР18	Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень
ПР20	Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог природоохоронного законодавства
ПР22	Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля
ПР23	Демонструвати навички впровадження природоохоронних заходів та проектів
ПР24	Розуміти і реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України

Літературні джерела

1. Андрейцев В. Екологічне право: Курс лекцій в схемах. К.: Вентурі, 2016. 452 с.
2. Водний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Екологічне право: підручник. За ред. А. Гетьмана. Харків: «Право», 2019. 552 с.
4. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк. К.: Знання, 2006. 366 с.
5. Екологічне управління: Підручник / Шевчук В. Я., Саталкін Ю. М., Білявський Г. О. та ін. К.: Либідь, 2004. 432 с.
6. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>
7. Закон України «Про охорону атмосферного повітря». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>
8. Закон України «Про природно-заповідний фонд України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12/ed20170903#Text>
9. Закон України «Про відходи». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
11. Земельний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
12. Кобецька Н.Р. Дозвільне і договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні: питання теорії та практики. Івано-Франківськ, 2016. 271 с.
13. Кодекс України про надра. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#n313>
15. Костров М.М., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Державний екологічний контроль. Чернівці: «Зелена Буковина», 2006. 386 с.
16. Кримінальний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
17. Ладиченко В.В., Гиренко І.В., Головка Л.А., Вітів В.А. Екологічна політика і право ЄС: Навчальний посібник. К.: Видавничий центр НУБіП України. 2019. 363 с.
18. Лісовий Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>

19. Малишко М.І. Екологічне право України: Навчальний посібник за ред. академіка Ярчука В.З. К., 2001. 392 с.

20. Максименко Н. В., Задніпровський В. В., Клименко О. М. Організація управління в екологічній діяльності: підручник. Вид. 2-ге переробл. і доповн. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2008. 340 с.

21. Малиш Н.А. Екологічна політика: конфліктність, стратегія, тактика. Вісник Національної академії управління при Президенті України. 2009. Вип. 1. С. 1-7.

22. Національна доповідь про реалізацію національної екологічної політики / за наук. ред. Бондаря О.І. Херсон: ФОП Грінь Д.С., 2016. 120 с.

23. Пилипович О.В. Екологічний контроль та екологічне інспектування: навчально-методичний посібник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2019. 122 с.

24. Хилько М.І. Екологічна політика. К.: Абрис, 1999. 363 с.

25. Царик Л.П., Кузик І.Р. Децентралізація: виклики та проблеми екологічного менеджменту територій. Подільські читання. Охорона довкілля, збереження біотичного та ландшафтного різноманіття, природнича освіта: проблеми, перспективи, рішення: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. присвячена 25-річчю кафедри екології та біологічної освіти Хмельницького національного університету (11–13 жовтня 2021 р., Хмельницький) / за заг. ред. Г. А. Білецької. Хмельницький: ХНУ, 2021. С. 237-239.

26. Tsaryk, L., Yankovs'ka, L., Tsaryk, P., Novyts'kam S., Kuzuk, I. (2020). Geoeological problems of decentralization (on Ternopol region materials). Journal of Geology, Geography and Geoecology, 29.(1), 196-205.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (80% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись у дистанційному режимі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується наступним чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Зм. Модуль 1 (теми 1-4) усне опитування, тести, завдання	40
Зм. Модуль 2 (теми 5-9) усне опитування, тести, завдання	50
ІНДЗ	10

До Силабусу також готуються матеріали навчально-методичного комплексу:

- 1) Навчальний контент (розширений план лекцій)
- 2) Тематика та зміст практичних робіт
- 3) Дистанційне (електронне) навчання в системі MOODLE